

Asia: VN/34680/2022

Lausuntopyyntö Oikeuslaitostyöryhmän alustavista toimenpide-ehdotuksista

Lausunnonantajan lausunto

1. Kommentit alatyöryhmän 1. Rikollisuus ja rikosasioiden käsittely sekä rangaistukset ja niiden täytäntöönpano ehdotuksista

Alatyöryhmä on oikein painottanut, että oikeudenkäynnin painopiste on käräjäoikeudessa. Käräjäoikeuksille tulee turvata riittävät resurssit myös silloin, jos kohdan 15 esityksen mukaisesti lautamiesjärjestelmästä luovutaan. Lautamiesjärjestelmää korvaavana tulee harkita käräjänotaarien toimivallan laajentamista siten, että heitä voitaisiin käyttää esitetyn mukaisissa useamman tuomarin kokoonpanoissa nykyistä laajemmin.

Toimenpide-esityksissä ei ole käsitelty asianomistajan toissijaisen syyteoikeuden laajuutta. Tällä hetkellä tämä oikeus on hyvin laaja. Toissijaista syyteoikeutta on käytetty hyvin harvoin ja sen vuoksi laajuutta harvoin käsitellään muutoksia pohdittaessa. Toissijaisen syyteoikeuden laajuus avaa kverulanteille mahdollisuuksia kiusantekoon ja oikeuslaitoksen resurssien hukkakäyttöön. Kverulanttien määrä ja heidän tietoisuus myös toissijaisen syyteoikeuden mahdollisuuksista vaikuttaa olevan kasvamassa. Syytteitä on aikaisempaa helpompi nostaa pelkästään s-postilla. Ko. pykälät ovat muutoinkin liian jäykkiä esim. tilanteessa, jossa syyttäjä peruuttaa syytteen. Tarpeellista olisi, että tässä yhteydessä arvioitaisiin myös asianomistajan toissijaisen syyteoikeuden laajuus.

Muilta osin todetaan, että toimenpide-esitykset ovat kannatettavia.

2. Kommentit alatyöryhmän 2. Siviiliasioiden käsittely, sovittelu ja vaihtoehtoiset riidanratkaisukeinot ehdotuksista

Väliraportissa on sovitteluiden (riita- ja lapsiasiat) osalta nostettu esille huomionarvoisia seikkoja, joiden selvittäminen on tarpeellista ja kannatettavaa.

Riita-asioiden sovitteluiden osalta ei voi tarpeeksi korostaa asianosaisten velvollisuutta selvittää sovinnon mahdollisuutta jo ennen asian saattamista vireille tuomioistuimeen (kohta 46). Sama pätee myös lapsiasioiden sovitteluihin (kohta 50).

Follosovittelujen osalta tukipalveluiden (esim. perheneuvola, lastenvalvojat jne) merkityksen korostaminen sekä niiden saattaminen asianosaisten saataville ennen asian vireille laittamista tuomioistuimeen olisi myös tarpeen (kohta 49). Tällä voitaisiin välttää turhien juttujen vireille saattaminen käräjäoikeuteen.

Ehdottoman hyvä huomio väliraportissa on väliaikaismääräysten osalta se, että niitä määrättäisiin vain erityisestä syystä. Tällä hetkellä väliaikaismääräysten vaatiminen tuntuu olevan avustajien taholta enemmän pääsääntö kuin poikkeus.

Kannatettavaa on ehdotus selvittää (varsinkin kroonistuneihin riitatapauksiin) tulisiko lapselle määrätä edunvalvoja/avustaja (kohta 54).

Muilta osin todetaan, että toimenpide-esitykset ovat kannatettavia.

3. Kommentit alatyöryhmän 3. Hallinto-oikeudelliset asiat ja erityistuomioistuinasiat ehdotuksista

-

4. Kommentit alatyöryhmän 4. Oikeudellinen neuvonta ja avustaminen ehdotuksista

-

5. Kommentit alatyöryhmän 5. Täytäntöönpano ja Ulosottolaitoksen toiminta ehdotuksista

-

6. Kommentit alatyöryhmän 6. Hallinto-, henkilöstö- ja koulutusasiat ehdotuksista

-

7. Muita huomioita Oikeuslaitostyöryhmän alustavista toimenpide-ehdotuksista

-

Helander Jaana
Satakunnan käräjäoikeus